LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTRO

Į S A K Y M A S
DĖL CIVILINĖS AVIACIJOS PRIEŠGAISRINĖS SAUGOS TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2001 m. vasario 21 d. Nr. 58
Vilnius

Siekdamas užtikrinti priešgaisrinės saugos laikymąsi civilinės aviacijos objektuose:
T v i r t i n u Civilinės aviacijos priešgaisrinės saugos taisykles (pridedama).

SUSISIEKIMO MINISTRAS DAILIS BARAKAUSKAS

_____

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro
2001 m. vasario 21d. įsakymu Nr. 58

CIVILINĖS AVIACIJOS PRIEŠGAISRINĖS SAUGOS TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Civilinės aviacijos priešgaisrinės saugos taisyklės (toliau – taisyklės) nustato civilinės aviacijos objektų, mašinų priešgaisrinės saugos reikalavimus.

2. Šių taisyklių privalo laikytis visi juridiniai ir fiziniai asmenys bei įmonės, neturinčios juridinio asmens teisių, naudodami objektus bei teikdami eismo paslaugas.

3. Be šių taisyklių, būtina vadovautis Bendrosiomis priešgaisrinės saugos taisyklėmis (BPST 01-97), Naftos ir jos produktų sandėlių priešgaisrinės saugos taisyklėmis (PST 03-94), Energetikos objektų priešgaisrinės saugos taisyklėmis (PST 08-99) bei kitais norminiais aktais.

4. Planuojant ir organizuojant aerodromo avarinius gelbėjimo darbus ir tam reikalingas priešgaisrinės saugos priemones, būtina vadovautis Lietuvos Respublikos susisiekimo ir aplinkos ministrų 2000 02 23 įsakymu Nr. 42/69 (Žin., 2000, Nr. 18-451) patvirtintais Lietuvos Respublikos civilinių aerodromų projektavimo, statybos ir naudojimo specialiaisiais reikalavimais bei Lietuvos Respublikoje taikomais Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) normatyviniais techniniais dokumentais.

5. Asmenys, pažeidę šias priešgaisrinės saugos taisykles, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

6. Vartojamos sąvokos:

6.1. **civilinės aviacijos objektas** – statinių, įrangos ir įrenginių, kurių paskirtis yra teikti oro eismo ir navigacijos paslaugas, taip pat atlikti orlaivių techninę priežiūrą, visuma;

6.2. **gaisro gesinimo įrenginys** – stacionarus arba kilnojamas techninis įrenginys gaisrui gesinti, valdomas rankiniu arba automatiniu būdu;

6.3. **mašina** – mechanizmas, skirtas darbui, susijusiam su aerodromo ir orlaivių priežiūra, žmonių ir krovinių vežimu;

6.4. **priešgaisrinės saugos instrukcija** – tai privalomas norminis teisės aktas, kuriuo civilinės aviacijos objekto savininkas (valdytojas) ar naudotojas nustato privalomus to objekto priešgaisrinės saugos reikalavimus.

II. PRIEŠGAISRINĖS SAUGOS ORGANIZAVIMAS

7. Už priešgaisrinę saugą civilinės aviacijos objektuose bei naudojant mašinas atsakingas civilinės aviacijos įmonės (toliau – įmonė) vadovas. Jis privalo:

7.1. užtikrinti šių taisyklių ir kitų priešgaisrinę saugą reglamentuojančių norminių aktų reikalavimų vykdymą;

7.2. užtikrinti, kad būtų parengtos ir vykdomos įmonės bei atskirų jos gamybinių struktūrinių padalinių priešgaisrinės saugos instrukcijos. Priešgaisrinės saugos instrukcijos struktūra nurodyta BPST 01-97 1 priede;

7.3. užtikrinti, kad būtų parengtas darbuotojų veiksmų kilus gaisrui planas. Darbuotojų veiksmų kilus gaisrui plano struktūra nurodyta BPST 01-97 2 priede;

7.4. organizuoti darbuotojų instruktavimą (1 priedas), mokymą ir atestavimą priešgaisrinės saugos klausimais;

7.5. užtikrinti, kad įmonės statiniuose, teritorijoje ir mašinose būtų periodiškai tikrinamos ir paruoštos darbui pirminės gaisro gesinimo priemonės bei gaisro gesinimo įranga.

7.6. paskirti darbuotojus, atsakingus už struktūrinių padalinių, tarnybų ir statinių priešgaisrinę saugą;

7.7. siekti aprūpinti įmonę naujesne, modernesne gesinimo technika ir įranga bei gaisro gesinimo medžiagomis.

8. Už įmonės struktūrinio padalinio priešgaisrinę saugą atsako jo vadovas arba įmonės vadovo įsakymu paskirtas kitas pareigūnas. Jis nustatyta tvarka turi būti atestuotas ir privalo:

8.1. turėti struktūrinio padalinio priešgaisrinės saugos instrukciją ir kontroliuoti, kad būtų laikomasi joje išdėstytų reikalavimų;

8.2. žinoti gamybinių patalpų, sandėlių kategorijas bei zonas pagal jų pavojingumą sprogimo – gaisro atžvilgiu ir išmanyti vykstančius technologinius procesus bei naudojamų įrenginių ir medžiagų charakteristikas, atsižvelgiant į sprogimų ir gaisrų pavojų;

8.3. nuolat tikrinti teritoriją, statinius ir patalpas, evakuacijos kelius, priešgaisrinius tarpus, priešgaisrinius vandens šaltinius, pirminių gaisro gesinimo priemonių tinkamumą, nedelsiant šalinti pastebėtus trūkumus;

8.4. kontroliuoti, kad baigus darbą patalpos ir darbo vietos būtų išvalytos, elektros įrenginiai, išskyrus tuos, kurie turi veikti visą parą, išjungti;

8.5. mokėti gaisro gesinimo, signalizacijos ir ryšio priemonių naudojimo taisykles, pasirūpinti, kad šios priemonės būtų tvarkingos ir tiktų naudoti visą parą;

8.6. neleisti dirbti personalui, neišklausiusiam priešgaisrinės saugos instruktažo.

9. Visi įmonės darbuotojai turi būti susipažinę pasirašytinai su darbo vietos priešgaisrinės saugos instrukcijomis ir vykdyti jų reikalavimus, mokėti naudotis įrankiais ir prietaisais, vengti veiksmų, galinčių sukelti gaisrą.

10. Kiekvienoje įmonėje turi būti parengti priešgaisrinės saugos dokumentai:

10.1. bendroji įmonės priešgaisrinės saugos instrukcija;

10.2. struktūrinių padalinių priešgaisrinės saugos instrukcijos;

10.3. operatyvus gaisro gesinimo planas (OGGP);

10.4. operatyvinės gaisro gesinimo kortelės;

10.5. priešgaisrinio mokymo planai, mokymo ir pratybų apskaitos žurnalai;

10.6. darbuotojų veiksmų kilus gaisrui planas.

Operatyvinės gaisro gesinimo kortelės turi būti sudaromos statiniams su sudėtingu išplanavimu (viešbučių, keleivių terminalų, krovinių sandėlių), jos saugomos priešgaisrinėje gelbėjimo tarnyboje.

Instrukcijos ir operatyvus gaisro gesinimo planas turi būti periodiškai peržiūrimi (ne rečiau kaip kartą per metus) ir, jei reikia, papildomi.

III. ORLAIVIŲ SKRYDŽIŲ PRIEŠGAISRINĖ SAUGA

11. Orlaivių skrydžių priešgaisrinės saugos priemonės turi būti numatomos, planuojamos ir vykdomos atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos civilinių aerodromų projektavimo, statybos ir naudojimo specialiuosius reikalavimus, ICAO aerodromų normatyvinių dokumentų, taikomų Lietuvos Respublikoje (susisiekimo ministro ir statybos ir urbanistikos ministro 1997 05 08 įsakymas Nr. 169/137; Žin., 1997, Nr. 41-1028), ir šių taisyklių reikalavimus.

12. Kad būtų užtikrintas reikiamas orlaivių priešgaisrinės saugos lygis, turi būti parengtas personalas ir gaisriniai automobiliai, gaisrui gesinti orlaiviuose – tam tikras gesinimo medžiagų kiekis, užtikrinantis šių medžiagų tiekimo intensyvumą ir reikiamą gesinimo medžiagų bendrą našumą.

13. Aerodromo teritorijoje turi būti įrengti privažiavimo keliai prie vandens šaltinių ir galimų orlaivių avarijos vietų, ypač prie galinių saugos zonų, kur dažniausiai įvyksta orlaivių avarijos.

IV. PRIEŠGAISRINĖ SAUGA ATLIEKANT ORLAIVIŲ TECHNINĘ PRIEŽIŪRĄ IR TEIKIANT PASLAUGAS

14. Kad būtų užtikrinta orlaivių stovėjimo aikštelių priešgaisrinė sauga:

14.1. orlaivių stovėjimo aikštelės turi būti ne arčiau kaip:

14.1.1. 100 m nuo degalų ir tepalų sandėlių bei degalų pylimo automobilių stovėjimo aikštelių;

14.1.2. 50 m nuo gamybinių statinių, išskyrus angarus, nuo kurių orlaiviai statomi ne arčiau kaip už 25 m;

14.2. orlaivių stovėjimo aikštelėse:

14.2.1. turi būti nedegios dėžės su dangčiais tepaluotoms ir degioms atliekoms sudėti. Panaudoti naftos produktai turi būti supilami į metalines talpas ir periodiškai išvežami į specialiai skirtą vietą;

14.2.2. turi būti įrengti specialūs įžeminimo įrenginiai, apsaugantys nuo statinio elektros krūvio, pažymėti 0,3; □m skersmens raudonu ratu ir 0,1 m pločio baltu žiedu. Įžeminimo varža turi būti ne didesnė kaip 100

14.2.3. orlaivių priežiūros įranga turi būti laikoma tik nurodytoje vietoje;

14.2.4. visi orlaiviai ir degalų pylimo automobiliai (prieš pilant degalus į orlaivių bakus) turi būti įžeminti;

14.3. orlaivių stovėjimo aikštelėse turi būti užtektinai pirminių gaisro gesinimo priemonių:

14.3.1. skydas su priešgaisriniu inventoriumi ir nedegiu audeklu (BPST 01 – 97, 20.18 p.) dviem orlaivių stovėjimo aikštelėms. Nedegus audeklas turi būti ne mažesnis kaip 1,5 x 2,0 m; jis laikomas specialiame neperšlampančiame dėkle, kartą per mėnesį tikrinamas ir, jei reikia, džiovinamas;

14.3.2. gesintuvų kiekis ir talpa nustatomi pagal aikštelėse (angaruose) stovinčių orlaivių liemens dydį (1 lentelė). Ne mažiau kaip 30% gesintuvų turi būti užpildyti milteliais, skirtais D klasės gaisrams gesinti. Ne mažiau kaip 50% gesintuvų turi turėti prietaisus, rodančius jų paleidimo įtaisų darbinį slėgį;

14.3.3. viena gesintuvų grupė gali būti naudojama dviem greta esančioms aikštelėms, jeigu nuo jų laikymo vietos iki abiejų aikštelių ribų yra ne daugiau kaip 20 m. Gesintuvų kiekis turi būti apskaičiuojamas pagal aikštelę, kurioje stovi didesni orlaiviai;

14.3.4. įrengtose naujose ar rekonstruotose orlaivių stovėjimo ir priežiūros aikštelėse turi būti rankiniai gaisriniai signalizatoriai (ne mažiau kaip vienas signalizatorius dviem aikštelėms);

14.3.5. mobilieji gesintuvai nuo saulės spindulių ir atmosferos poveikio turi būti saugomi specialiais užvalkalais, o rankiniai gesintuvai – specialiuose dėkluose arba užvalkaluose. Ant dėklų ir užvalkalų turi būti standartinis ženklas;

1 lentelė

GESINTUVŲ KIEKIS ORLAIVIŲ STOVĖJIMO AIKŠTELĖSE (ANGARUOSE)

Orlaivių liemens ilgis (m)	Gesinamųjų medžiagų kiekis gesintuve (kg)		
	10-12 kg	50 kg	100 kg
iki 12	2		
12-18	2	1	
18-24	2	1	
24-28	2	1	1
28-39	2	1	1
39-49	2	1	1
49-61	2	2	1
61-76	2	2	1
76-90	2	2	2

14.3.6. gesintuvais leidžiama gesinti tuos gaisrus, kurie nurodyti gesintuvų gamintojo. Jie turi būti tikrinami vadovaujantis norminiais aktais ir atsižvelgiant į jų techninius duomenis.

14.4. orlaivių stovėjimo ir priežiūros aikštelėse ***DRAUDŽIAMA*** statyti degius šiukšlių konteinerius, dėžes ir nereikalingus daiktus;

14.5. aerodromo perone griežtai ***DRAUDŽIAMA*** rūkyti. Specialios vietos rūkyti gali būti įrengtos ne arčiau kaip 50 m nuo orlaivių stovėjimo aikštelių.

15. Atliekant orlaivio sklandmens, sistemų, variklių, aviacinės ir radijo elektroninės įrangos techninę priežiūrą:

15.1. darbams, kai naudojami lengvai užsiliepsnojantys ir degūs skysčiai (paleidžiant variklius ir juos bandant, pilami ar keičiami degalai ir tepalai, tiekiamas deguonis, skiedikliai, klijai, hermetikai ir pan.), turi vadovauti darbuotojas, atsakingas už priešgaisrinę saugą. Kai atliekami minėti darbai, užsiimti kitais darbais ***DRAUDŽIAMA***;

15.2. prieš pradedant dirbti su degiomis medžiagomis, būtina:

15.2.1. išjungti orlaivių elektros maitinimą (antžeminį ir borto);

15.2.2. orlaivį patikimai įžeminti, prijungti vilktį;

15.2.3. atidaryti visas orlaivio duris, avarinių išėjimų angas, orlaides;

15.2.4. turėti gaisro gesinimo priemonių, įsitikinti, kad jos tinkamos;

15.3. lengvai užsiliepsnojantys bei degūs skysčiai į darbo vietą turi būti tiekiami tam tikro dydžio specialiuose induose. Indai neturi kelti kibirkščiavimo. Ruošti ar skiesti šiuos skysčius darbo vietoje ***DRAUDŽIAMA***;

15.4. per pietų pertrauką, darbo dienos pabaigoje ar baigus darbą, degios medžiagos turi būti padėtos į joms skirtą vietą;

15.5. užtikrinti, kad deguonies sistemos priežiūros įrankiai būtų neriebaluoti;

15.6. orlaiviuose naudojamų kilnojamųjų šviestuvų ir elektros įrankių maitinimo įtampa turi būti ne didesnė kaip 24V, jei srovė pastovi, ir ne didesnė kaip 12V – jei srovė kinta.

DRAUDŽIAMA dirbant orlaivyje naudoti automatinius transformatorius. Kintamąja srove maitinami šviestuvai ir įrankiai neturi būti jungiami į elektros tinklą orlaivyje;

15.7. dirbant zonose, kur yra sprogimo pavojus, hidraulikos ir deguonies sistemose turi būti naudojami specialūs kilnojamieji šviestuvai (nekeliantys sprogimo pavojaus). Jie turi turėti apsauginį tinklelį, pakabinimo kablį ir gerai izoliuotą kabelio tipo laidą. Laidas neturi liesti drėgnų arba karštų paviršių. Pastebėjus šviestuvo, elektros įrankio arba laido gedimus, darbą nutraukti ir išjungti elektros maitinimą. Kilnojamieji šviestuvai ir elektros įrankiai turi būti tikrinami ne rečiau kaip kartą per mėnesį. Jų būklė taip pat turi būti tikrinama kiekvieną kartą prieš juos išduodant;

15.8. tose vietose, kur yra sprogimo pavojus (pvz., degalų bakuose), elektros įrankius naudoti ***DRAUDŽIAMA***;

15.9. darbai su atvira ugnimi orlaivyje draudžiami. Išimties tvarka leidžiama virinti mazgų ir detalių įtrūkimus, esančius orlaivio išorėje. Jei reikia, orlaivio detalės ir mazgai išmontuojami, o suvirinimo darbai atliekami tam skirtose patalpose. Tokiu atveju būtina laikytis šių reikalavimų:

15.9.1. suvirinimo darbus atlikti tik turint orlaivių remonto ir priežiūros vadovo raštišką leidimą, kontroliuojant cecho (pamainos) viršininkui, darbų, priešgaisrinės ir civilinės saugos organizatoriui;

15.9.2. darbo vietoje turi būti pirminės gaisro gesinimo priemonės (gesintuvai OU-80 – 1 vnt., MG-4 arba MG-6 – 1 vnt.);

15.9.3. suvirinimo darbus galima atlikti ne arčiau kaip 50 m nuo angaro ir kitų pastatų. Darbo vietoje turi būti ryšio priemonės (radijo stotis ar telefonas);

15.9.4. prieš atliekant suvirinimo darbus, iškviesti priešgaisrinę komandą su gaisriniu automobiliu;

15.10. išmontuojant ar plaunant variklius, sistemų agregatus, jungtis, po jais padėti voneles, apsaugos ekranais saugoti orlaivio dalis nuo aplaistymo ir aptaškymo. Laiku išpilti ištekančius skysčius, kad indai nebūtų perpildyti;

15.11. lengvai užsiliepsnojančiais ir degiais skysčiais plauti tik tam pritaikytose patalpose. Jei tokių nėra, – plauti ne arčiau kaip 25 m nuo orlaivio;

15.12. variklius plauti nedegiais skysčiais. Po plovimo variklis turi būti ne trumpiau kaip 15 min. vėdinamas, po to dar sausinamas suslėgtu oru;

15.13. keičiant variklį arba propelerį, būtina išjungti variklio paleidimo sistemos elektros maitinimą, nuimti akumuliatorius, izoliuoti atjungtus laidus, uždėti dangtelius ant išjungtų kištukinių jungčių;

15.14. taisant, plaunant ar bandant degalų sistemos sandarumą, visa elektros srove maitinama orlaivio aparatūra turi būti išjungta. Taip pat draudžiama tuo pačiu metu dirbti kitus darbus. Tikrinant degalų sistemos sandarumą, variklių valdomosios svirtys turi būti ties žyma „STOP“. Pastebėjus nesandarumą, slėgį degalų sistemoje būtina sumažinti iki nulio, išsiliejusius degalus pašalinti.

16. Dirbant degalų bakų viduje, būtina:

16.1. išpilti iš bakų degalus, likutį išsiurbti ežektoriniu siurbliu (siurblys turi būti su gumine žarnele, be metalinio antgalio) ir pučiant suslėgtą orą pašalinti nuosėdas bei išvėdinti;

16.2. degalų bako vidui apšviesti naudoti hermetiškus kilnojamuosius šviestuvus, nekeliančius sprogimo pavojaus;

16.3. dirbti degalų bakų viduje leidžiama tik specialiai tam parengtiems darbuotojams, išklausiusiems papildomą priešgaisrinį instruktažą;

16.4. ***DRAUDŽIAMA*** dirbant turėti žiebtuvėlių, degtukų, įrankių, galinčių įskelti kibirkštį.

17. Atliekant orlaivio deguonies sistemos priežiūrą ir bandymus:

17.1. visi darbai, susiję su deguonimi, turi būti atliekami specialioje aikštelėje, kurioje nėra degalų ir tepalų (naftos produktų) dėmių;

17.2. prieš jungiant deguonies sistemos pripildymo ar kitos paskirties antgalius, būtina patikrinti, ar jie neriebaluoti, neištepti naftos produktais;

17.3. pastebėjus deguonies nutekėjimą iš sistemos, darbą būtina nutraukti, kabiną, saloną, elektros įrangos skyrius išvėdinti;

17.4. pašalinus deguonies sistemos gedimus, sistemą būtina išbandyti pučiant sausą azotą;

17.5. deguonies aparatą šildyti ne karštesniu kaip 70°C oru. Tam naudoti tik tvarkingus šildytuvus.

18. Dirbant su deguonies sistema, ***DRAUDŽIAMA***:

18.1. tuo pačiu metu orlaivyje atlikti kitus darbus;

18.2. naudotis atvira ugnimi arčiau kaip 25 m nuo orlaivio;

18.3. tvirtinti elektros laidus prie deguonies sistemos vamzdelių;

18.4. išmontuojant deguonies tiekimo vamzdynus, jei sistemoje yra slėgio, elektros laidai neturi liesti deguonies sistemos vamzdelių ir agregatų;

18.5. naudoti megommetrus, kurių grandinėse yra kondensatorių;

18.6. naudoti įrankius, lydmetalius, tepalus, nenurodytus priežiūros dokumentuose;

18.7. atjungti deguonies tiekimo žarnas, kai jose dar yra slėgio;

18.8. deguonimi pripildytus balionus laikyti su dujų balionais, užpildytais kitos rūšies degiomis dujomis (vandeniliu, acitilenu, propanu ir kt.).

19. Orlaivio hidrosistema turi būti pripildoma, skalaujama ir bandoma uždaru būdu. Tam naudojamas specialus hidrostendas, kuris prijungiamas prie orlaivio hidrosistemos pripildymo atvamzdžių.

20. Pastebėjus hidrosistemos nesandarumą – skysčio tiekimą nutraukti.

Pripilant, skalaujant ar bandant sistemą, ***DRAUDŽIAMA*** užveržinėti sandarumo įtaisų veržles ar šalinti kitus gedimus.

21. Atliekant orlaivio elektros ir radionavigacijos įrangos techninę priežiūrą, privalu laikytis šių reikalavimų:

21.1. aukštesnės kaip 12V įtampos elektros įrenginiai turi būti įžeminti;

21.2. nuimant aparatūrą, orlaivio elektros tiekimas turi būti išjungtas, kištukinės jungtys uždengtos technologiniais dangteliais, laidų galai izoliuoti;

21.3. jei elektros ir radionavigacijos įranga bandoma jos neišimant iš orlaivio, turi būti pasirūpinta elektros tinklo automatine apsauga, išjungiančia maitinimą įrangai sutrikus;

21.4. elektros įrangos apžiūrą atlikti išjungus borto elektros tinklą. Jeigu apžiūra atliekama neišjungus įtampos – laikytis ypatingos saugos;

21.5. įtampą tinkle tikrinti prietaisu.

22. Atliekant elektros ir radionavigacijos įrangos techninę priežiūrą, ***DRAUDŽIAMA***:

22.1. naudoti saugiklius ir komutacinius aparatus, skirtus didesnei srovei negu nurodyta schemose;

22.2. montuoti įrangą, jei tinkle yra elektros įtampa;

22.3. apkrauti įrangą nereikalingais daiktais;

22.4. palikti atviras elektros skirstomąsias dėžutes, aparatūros gnybtų elektros skydus, kai tinkle yra įtampa;

22.5. jungti elektros energijos šaltinius ir tikrinti elektros įrangą pilant ar nupilant degalus, taip pat, jei nesandari degalų sistema;

22.6. lituoti laidus degalų bakuose ar ten, kur ką tik buvo naudojami lengvai užsiliepsnojantys arba degūs skysčiai;

22.7. naudoti orlaivių šviestuvuose, pultuose puslaidininkius, diodus ir pan., kurių galingumas neatitinka nurodytų schemose;

22.8. remontuoti elektros tinklo apsaugos automatus, jungiklius, ribinius jungiklius;

22.9. naudoti technologijoje nenumatytas izoliacines medžiagas;

22.10. priveržti vienu kontaktiniu varžtu daugiau kaip tris laidus, taip pat skirtingo skersmens laidus;

22.11. naudoti oro uosto elektros šaltinius, kurių srovės charakteristikos neatitinka techninių reikalavimų;

22.12. jungti prie orlaivio oro uosto elektros šaltinius, jei jungtys netvarkingos arba pažeistas kabelis.

23. Šildant orlaivius:

23.1. šildant orlaivių kabinas ir variklius motoriniais (elektriniais) šildytuvais arba oro kondicionieriais, vadovautis jų naudojimo instrukcijomis ir konkretaus orlaivio tipo techninės priežiūros technologija;

23.2. motorinį šildytuvą, kondicionierių naudoti, jei jo veikimo parametrai atitinka nurodytus pase;

23.3. motorinis šildytuvas arba kondicionierius turi būti pastatytas prie orlaivio ne arčiau kaip 3 m nuo artimiausių orlaivio dalių;

23.4. prieš pradedant šildyti, parengti naudojimui stovėjimo aikštelės gesintuvus;

23.5. žarnos turi būti sutvarkytos, neišteptos naftos produktais. Jų techninę būklę būtina tikrinti prieš kiekvieną šildytuvo, kondicionieriaus naudojimą;

23.6. žarnų galus dėti į orlaivio kabiną ar jungti prie variklių tik po to, kai šildytuvas pradeda normaliai (stabiliu režimu) veikti;

23.7. darbuotojas, šildantis orlaivį, turi stebėti, kaip veikia šildytuvas, šilto oro švarą ir žarnų išdėstymą orlaivio kabinoje. Pastebėjus dūmus ar pajutus degėsių kvapą, nedelsiant išjungti šildytuvą ir išnešti žarnas iš orlaivio, šildytuvą atitraukti nuo lėktuvo ir išsiaiškinti gedimo priežastį;

23.8. baigus darbą, ***DRAUDŽIAMA*** stabdyti šildytuvo variklį neataušinus kaloriferio;

23.9. dirbant su motoriniais šildytuvais, ***DRAUDŽIAMA***:

23.9.1. dirbti be konstrukcijoje numatyto įžeminimo;

23.9.2. įjungti šildytuvus, kai stovėjimo aikštelėje nėra gaisro gesinimo priemonių;

23.9.3. naudoti šildytuvus su nesutvarkyta (nesandaria) degalų ar dujų išmetimo sistema;

23.9.4. pilti degalus į įjungtus šildytuvus;

23.9.5. perstatyti įjungtą šildytuvą nuo vieno orlaivio prie kito;

23.9.6. kad iš šildytuvo išeinančio oro temperatūra būtų didesnė kaip nurodyta šildytuvo ir orlaivio techniniuose naudojimo ir priežiūros dokumentuose;

23.9.7. naudoti nešvarias ar suplėšytas žarnas. Dėti jas ant orlaivio salono krėslų;

23.9.8. įkurti šildytuvą atvira ugnimi (fakelu), jei tai nenumatyta jo naudojimo taisyklėse;

23.9.9. orlaiviams ir varikliams šildyti naudoti šildytuvus (kondicionierius) su nesutvarkytais kontrolės matavimo prietaisais ir apsauginiais įtaisais;

23.9.10. palikti šildytuvą be atsakingojo už jo naudojimą asmens priežiūros;

23.9.11. į šildytuvą pilti degalus, jį įjungti ir juo šildyti, prieš tai jo neįžeminus;

23.9.12. paleisti šildomo orlaivio variklius;

23.9.13. naudoti šildomąsias žarnas, jei jos apgadintos ar išteptos naftos produktais.

24. Paleidžiant ir išbandant orlaivio variklius:

24.1. varikliai turi būti bandomi tam skirtose orlaivių stovėjimo aikštelėse;

24.2. orlaivio variklių paleidimo ir išbandymo stovėjimo aikštelė turi turėti specialią įrangą ir gaisro gesinimo priemones. Atstumas tarp variklių išbandymo aikštelės ir artimiausių pastatų bei orlaivių turi būti ne mažesnis kaip 50 m;

24.3. prieš paleidžiant ir išbandant variklius, patikrinti aikštelėje esamų gaisro gesinimo priemonių būklę ir greta esančių orlaivių saugą;

24.4. pirmą kartą paleidžiant ir išbandant sumontuotą variklį, būtina iškviesti gaisrinę komandą;

24.5. užsidegus varikliui, jį nedelsiant išjungti ir gesinti gaisrą.

25. Paleidžiant ir bandant orlaivio variklius, ***DRAUDŽIAMA***:

25.1. degalų, tepalų ir specialiųjų skysčių kiekį tikrinti per pylimo angas;

25.2. išeiti iš įgulos kabinos, palikti be priežiūros valdymo pultą ir variklių bei sistemų kontrolės prietaisus;

25.3. dirbti orlaivyje kitus darbus, išskyrus atvejus, nustatytus konkretaus orlaivio tipo naudojimo dokumentuose;

25.4. pakrauti ar iškrauti bagažą, išlaipinti ar įlaipinti keleivius.

26. Į orlaivį pilant degalus, būtina:

26.1. degalų pildymo automobilį (toliau – DPA) pastatyti taip, kad atstumas tarp jo ir orlaivio būtų ne mažesnis kaip 5 m, ir įžeminti;

26.2. orlaivį įžeminti;

26.3. išlyginti statinius DPA ir orlaivio elektros potencialus, sujungiant juos įžeminimo lyneliu;

26.4. jei DPA yra autonominis siurblio variklis, automobilio variklį išjungti;

26.5. jei išimties tvarka orlaivio vado ir oro uosto vadovybės leidimu į orlaivį pilami degalai neišlaipinant keleivių, būtina:

26.5.1. kad aikštelėje būtų priešgaisrinė komanda;

26.5.2. prieš pradedant pilti degalus, įjungti durų ir avarinių angų apšvietimą ir salono švieslentes „NERŪKYTI“;

26.5.3. perspėti keleivius, kad pilant degalus ***DRAUDŽIAMA*** junginėti apšvietimą, naudotis žiebtuvėliais, degtukais, rūkyti ar kitokiu būdu kelti gaisro grėsmę;

26.5.4. kad prie pagrindinių durų stovėtų orlaivio laipteliai, jos būtų atviros, laisvai prieinamos;

26.5.5. kad prie keleivių durų stovėtų palydovas ar įgulos narys, kurie, prireikus, vadovautų keleivių evakuacijai;

26.5.6. kai orlaivyje jaučiamas degalų kvapas arba degalai prapilami ant dangos, – keleivius evakuoti, degalų pylimą nutraukti, kol nebus likviduotas pavojus;

26.5.7. orlaivį arba pylimo priemonę apipylus degalais, jiems išsiliejus ant žemės, į orlaivį patekus degalų garų, darbuotojai privalo:

26.5.7.1. nutraukti degalų pylimą (nupylimą) ir išjungti elektros srovę;

26.5.7.2. atjungti pylimo žarnas;

26.5.7.3. degalų pylimo priemonę pastatyti ne arčiau kaip 75 m nuo orlaivio;

26.5.7.4. pašalinti degalus nuo orlaivio paviršiaus ir iš vidaus. Nuliejus degalų ant žemės, orlaivį nuvilkti į kitą aikštelę, prieš tai ant degalų dėmių užpilti reagento ar gesinamųjų putų;

26.5.7.5. išsiliejusius degalus šalinti vandeniu, pjuvenomis, smėliu;

26.5.7.6. nestatyti orlaivio į stovėjimo aikštelę, kurioje buvo išpilta degalų, kol jie visiškai neišgaruos;

26.6. pilant degalus, ***DRAUDŽIAMA***:

26.6.1. įjungti/išjungti orlaivyje ir orlaivio stovėjimo aikštelėje elektros energijos šaltinius, naudoti elektros įrankius, kurie gali kibirkščiuoti;

26.6.2. šildyti variklius, įvairius komponentus ir sistemas, orlaivių kabinas ir keleivių salonus;

26.6.3. paleisti orlaivio variklį/pagalbinę jėgainę.

V. PRIEŠGAISRINĖ SAUGA REMONTUOJANT IR ATNAUJINANT ORLAIVIUS

27. Orlaiviai ir technologinė įranga angaruose turi būti išdėstyta laikantis reikalavimų, nustatytų atitinkamuose norminiuose aktuose.

28. Visi angaruose esantys orlaiviai turi būti įžeminti dviejose vietose. Įžeminimo įtaisas turi atitikti šių taisyklių 14.2.2 punkto reikalavimus.

29. Montavimo ir priežiūros aikštelės, dokai ir pakylos turi būti pagamintos iš nedegių medžiagų. Medinis aikštelių, pakylų paklotas bei degios laikančios konstrukcijos turi būti apdoroti atspariomis ugniai medžiagomis, o praradusios atsparumą ugniai – nedelsiant keičiamos.

30. Statyti orlaivį į angarą turi būti leidžiama ne anksčiau kaip po 20 minučių sustojus varikliams. Turi būti ištuštinti degalų bakai, nuimti akumuliatoriai, iš deguonies balionų ir deguonies sistemų išleistas oras.

31. Angaruose ir kituose orlaivių remonto pastatuose esančiuose orlaiviuose turi būti vilkimo įtaisai ir evakuavimo priemonės. Ant hidraulinių domkratų arba pagalbinių važiuoklių stovintys orlaiviai turi būti gale. Angaruose ir kituose orlaivių remonto pastatuose turi būti įrengta automatinė gaisro gesinimo sistema arba matomose vietose stovėti mobilios gaisro gesinimo priemonės priklausomai nuo remontuojamų orlaivių dydžio.

32. Kiekviename angare ar orlaivių remonto pastate matomoje vietoje turi būti orlaivių numeracijos ir priešgaisrinės saugos instrukcija bei darbuotojų veiksmų kilus gaisrui planas. Jame turi būti nurodyta:

32.1. oro uosto ir teritorinių priešgaisrinių bei gelbėjimo tarnybų iškvietimo tvarka;

32.2. neevakuojamų orlaivių gelbėjimo veiksmai;

32.3. naudojamos gaisro gesinimo priemonės, statybinių konstrukcijų apsauga;

32.4. evakavimo priemonės;

32.5. evakuojamų orlaivių pastatymo aikštelės.

33. Orlaivių remonto pastatuose ***DRAUDŽIAMA***:

33.1. į orlaivius pilti degalus ir tepalus;

33.2. variklius šildyti, paleisti ir tikrinti jų veikimą;

33.3. naudoti atvirą ugnį, atlikti orlaivyje suvirinimo darbus;

33.4. laikyti dažus, alyvą, rūgštis;

33.5. plauti variklius, atskirus mazgus ir detales organiniais tirpikliais, galinčiais sukelti gaisrą.

34. Plovimo ir dažymo darbams skirti pastatai, patalpos ir technologinė įranga turi atitikti šiuos reikalavimus:

34.1. plovimo ir dažymo cechų, dažų ruošimo skyrių grindys turi būti nedegios, nelaidžios elektros srovei, atsparios tirpikliams, nekeliančios kibirkščiavimo pavojaus;

34.2. plovimo ir dažymo cechų vidinių sienų paviršiai ne mažiau kaip iki 2 m aukščio turi būti padengti nedegiomis medžiagomis, kurias būtų lengva valyti;

34.3. plovimo ir dažymo cechuose, dažų ruošimo skyriuose turi būti įrengta atskira vėdinimo sistema ir vietinė ištraukiamoji ventiliacija iš dažymo kamerų, panardinimo vonių, apipylimo įrangos, rankinio dažymo postų, džiovinimo kamerų, plovimo ir riebalų pašalinimo vietų. Dažymo cecho oras turi būti jonizuotas arba jo santykinė drėgmė turi būti palaikoma 65-75%. Kad nesusidarytų pavojingų dujų koncentracija ir neįvyktų sprogimas, minėtose patalpose turi būti įrengiami automatiniai dujų analizatoriai;

34.4. plovimo ir dažymo cechų, dažų ruošimo skyrių šildymo įrenginių paviršiai turi būti lygūs; jie neturi įkaisti daugiau kaip iki 95°C temperatūros. ***DRAUDŽIAMA*** naudoti briaunuotus radiatorius;

34.5. elektros tinklai ir įrenginiai turi būti įrengiami pagal Elektros įrenginių įrengimo taisyklių bei kitų norminių aktų reikalavimus;

34.6. plovimo ir dažymo cechuose, dažų ruošimo skyriuose, dažymo ir džiovinimo kamerose turi būti automatinės gaisro gesinimo sistemos, o dažymo voniose – ir savaime užsidarantys metaliniai dangčiai;

34.7. plovimo ir dažymo cechuose turi būti gaisro atžvilgiu nepavojinga kanalizacija su gaudikliais arba nusodintuvais su hidrauliniais uždoriais. Iš jų sistemingai turi būti valomos dažų atliekos;

34.8. kilnojamoji technologinė įranga (kopėčios, dokai, vežimėliai) turi turėti apsauginius įtaisus, saugančius nuo kibirkščiavimo smūgio ir trinties metu;

34.9. plovimo ir dažymo cechai, dažų paruošimo skyriai, įrangos ir darbo vietos turi būti valomos ir plaunamos. Palietos medžiagos, skiedikliai turi būti nedelsiant surenkami.

Grindys, sienos ir įranga turi būti plaunamos ir valomos gaisro atžvilgiu nepavojingais techninio plovimo skysčiais. Šiam tikslui vartoti degius organinius skiediklius ***DRAUDŽIAMA.*** Šluostymo medžiaga turi būti surenkama į specialius uždaromus konteinerius ir darbo dienos pabaigoje išnešama į tam skirtą vietą. Tušti indai su sandariai uždarytais dangčiais turi būti išnešami iš patalpų į tam skirtą vietą.

35. Plaunant orlaivius, jų mazgus, detales ir kitus įrenginius, šalinant riebalus nuo jų bei atliekant dažymo ir džiovinimo darbus, būtina vadovautis Bendrųjų priešgaisrinės saugos taisyklių (BPST 01 – 97) 4, 6 ir 7 skyrių reikalavimais ir technologiniais dokumentais.

VI. MAŠINŲ PRIEŠGAISRINĖS SAUGOS PRIEMONĖS

36. Oro transporto priemonėse ir mašinose gesintuvų turi būti tiek, kiek jų numatyta pagal techninio naudojimo taisyklių reikalavimus.

37. Orlaivių degalų pildymo automobilyje turi būti ne mažiau kaip du tvarkingi, tinkantys darbui ne mažesni kaip 9 kg talpos miltelių užpildo gesintuvai.

38. Mašinų, atliekančių darbus, susijusius su aerodromo ir orlaivių priežiūra bei paslaugų teikimu, duslintuvai turi būti su kibirkščių gaudikliais.

VII. PASTATŲ PRIEŠGAISRINĖS SAUGOS PRIEMONĖS

39. Civilinės aviacijos statiniai bei patalpos turi būti įrengtos ir naudojamos pagal atitinkamų priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

40. Gaisrinės automatikos priemonės oro uosto (aerodromo) pastatuose turi būti naudojamos ir prižiūrimos pagal Gaisrinės automatikos eksploatavimo taisyklių (GAET 06-95) reikalavimus.

VIII. GAISRO GESINIMO ĮRENGINIAI IR PRIEMONĖS

41. Civilinės aviacijos objektų gaisrų gesinimo įrenginių ir priemonių naudojimas ir priežiūra turi būti vykdomi pagal BPST 01-97 20 skyriaus reikalavimus.

42. Oro uoste esantys gaisriniai automobiliai bei speciali įranga turi būti techniškai sutvarkyta ir parengta darbui. Patalpos jai laikyti turi būti šildomos (jose temperatūra turi būti ne žemesnė kaip +5°C).

43. Oro uosto priešgaisrine sauga ir gaisrinės technikos priežiūra turi rūpintis tam parengtas personalas (priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba), budintis visą oro uosto darbo laiką.

44. Gaisrų gesinimo ir gelbėjimo komandų personalo profesinis pasirengimas turi būti tobulinamas nuolatiniuose planiniuose renginiuose, jo profesiniai įgūdžiai turi būti tikrinami ir ne rečiau kaip kartą per metus pakartotinai mokomi kursuose pagal specialią gaisrų saugos programą.

45. Oro uosto teritorijoje turi būti ne mažiau kaip 2 skirti gaisrui gesinti vandens šaltiniai, iš kurių vandenį galima būtų paimti bet kuriuo paros ir metų laiku.

46. Kiekvienas gaisrinis vandens rezervuaras turi turėti ne mažiau kaip dvi vandens ėmimo šachtas arba du šulinius bei įrengtas aikšteles gaisro gesinimo technikai privažiuoti ir vandeniui siurbti.

47. Vandentiekio atšakoje, kurioje įrengti gaisriniai hidrantai bei čiaupai, spaudimas turi užtikrinti vandens kiekį, būtiną gaisrui gesinti. Jei vandens spaudimo neužtenka, turi būti įrengiami papildomi siurbliai.

48. Vandentiekio siurblinėse turi kabėti bendra priešgaisrinio vandentiekio ir siurblių prijungimo schema bei naudojimo instrukcijos.

49. Papildomos gaisrų gesinimo ir avarijų likvidavimo įrangos (elektros generatoriai, palapinės, medicinos įranga ir kt.) įsigijimas turi būti derinamas su teritorinėmis priešgaisrinėmis gelbėjimo, greitosios medicinos pagalbos ir Civilinės saugos departamento tarnybomis.

IX. ĮMONĖS TERITORIJOS PRIEŽIŪRA

50. Įmonėje turi būti sudaryta bendra statinių ir vandens telkinių išdėstymo schema, kurioje nurodyta koordinačių sistema. Prireikus ji turi būti duodama į įmonės teritoriją atvykstančioms specialiosioms tarnyboms (priešgaisrinės gelbėjimo, greitosios medicinos pagalbos, policijos).

51. Įmonės mechanizuotuose įvažiavimo vartuose (jeigu tokie yra) turi būti įrengtas įtaisas, leidžiantis juos atidaryti rankomis bet kuriuo paros metu.

52. Teritorija turi būti šienaujama ir valoma. Šiukšles, sausą žolę, nukritusius medžių lapus ir kitas augalinės kilmės atliekas, surinktas į tam skirtas vietas, leidžiama deginti ne arčiau kaip 30 m nuo statinių ir 100 m nuo orlaivių stovėjimo aikštelių bei kilimo ir tūpimo takų. Vėjo kryptis turi būti nuo minėtųjų objektų. Palikti be priežiūros besikūrenančius laužus draudžiama. Smilkstančią ugniavietę būtina užgesinti vandeniu ar smėliu.

53. Teritorija nakties metu turi būti apšviesta. Elektros šviestuvai turi būti įrengti taip, kad apšviestų orlaivių stovėjimo aikšteles, technologines zonas, įvažiavimo kelius ir gaisrinius vandens šaltinius.

54. Privažiavimo bei priėjimo keliai prie statinių, vandens šaltinių ir gaisro gesinimo priemonių turi būti tvarkingi, o žiemą nuo jų nuolat valomas sniegas.

55. Priešgaisriniuose tarpuose tarp pastatų, ant priešgaisrinių vandens šaltinių ir gaisrinių hidrantų dangčių draudžiama krauti ir laikyti medžiagas, krovinius, įrenginius, statyti transporto priemones.

56. Orlaivių stovėjimo aikštelėse ir jų priežiūros zonose ***DRAUDŽIAMA*** rūkyti, naudoti atvirą ugnį ir važiuoti bei dirbti tam nepritaikytomis transporto priemonėmis. Naudoti atvirą ugnį dangos remontui ir kitiems darbams galima tik tuo atveju, jeigu aikštelėse nėra orlaivių ir imantis papildomų saugos priemonių.

57. Gaisriniai hidrantai ir kiti vandens šaltiniai turi būti tinkami naudoti. Prie jų turi būti įrengti atitinkami standartiniai ženklai.

58. Teritorijoje turi būti nustatytos ir pažymėtos mašinų stovėjimo bei pagalbinių orlaivių priežiūros įrenginių laikymo vietos.

59. Į kanalizacijos sistemas ir vandens telkinius draudžiama pilti degias medžiagas bei kitas atliekas, galinčias sukelti gaisrą ar sprogimą. Joms turi būti įrengtos specialios talpyklos.

60. Teritorijoje esančių statinių apsaugos nuo žaibo įrenginiai turi būti tvarkingi, jų įžeminimo kontūrų varža tikrinama ne rečiau kaip kartą per metus.

61. Teritorijoje turi būti išdėstytos pirminės gaisro gesinimo priemonės pagal BPST 01 -97 reikalavimus. Gaisro gesinimo įrangą ir inventorių naudoti ne pagal paskirtį ***DRAUDŽIAMA***.

_____

1 priedas

PRIEŠGAISRINĖS SAUGOS INSTRUKTAŽAI

Privalomieji priešgaisrinės saugos instruktažai:
įvadinis (bendras),
pirminis darbo vietoje,
periodinis darbo vietoje,
papildomas darbo vietoje,
specialusis.

Įvadinį (bendrą) instruktažą turi išklausyti visi į darbą priimami darbuotojai (taip pat ir atvykę laikinam darbui). Instruktuoja objekto vadovas (darbdavys) arba jo įsakymu paskirtas darbuotojas. Instruktažas registruojamas priešgaisrinės saugos instruktavimų žurnale.

Darbo vietoje instruktuoja darbo vadovas arba jį pavaduojantis asmuo. Periodinis instruktažas skaitomas ne rečiau kaip kartą per 12 mėnesių, o baruose, kuriuose gali kilti sprogimo ar gaisro pavojus, ne rečiau kaip kartą per 6 mėnesius.

Papildomai instruktuojama, jei patvirtinama nauja priešgaisrinės saugos instrukcija ar padaromi pakeitimai, taip pat jei pasikeičia technologiniai gamybos procesai, įvyksta sprogimas arba kyla gaisras.

Instruktažai darbo vietoje registruojami priešgaisrinės saugos instruktavimų registracijos žurnale.

Specialųjį instruktažą privalo išklausyti darbuotojai, atliekantys darbus pagal paskyras-leidimus (nurodymus).

_____